

Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Aile İçi Şiddet Farkındalığı Arasındaki İlişki**The Relationship Between Women's Perception of Gender and Their Awareness of Domestic Violence**Nilay GÖKBULUT¹, Emine İbici AKÇA², Ebru CERAN¹**ÖZET****AMAÇ:** Bu araştırma kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.**GEREÇ VE YÖNTEM:** Kesitsel tipte olan bu araştırmanın örneklemini Nisan – Haziran 2022 tarihleri arasında sosyal medya aracılığıyla katılım sağlayan 586 kadın oluşturmuştur. Veriler "Kişisel Bilgi Formu", "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)" ve "Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği (AIŞFÖ)" ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi, Anova testi, Pearson korelasyon testi ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır.**BULGULAR:** Katılımcıların TCAÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 108,62±13,70, AIŞFÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 55,36±6,77'dir. Katılımcıların eğitim düzeyleri ve medeni durumları ile TCAÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir (p<0,05; p<0,001). Ayrıca katılımcıların eğitim düzeyleri, çalışma durumları, algıladıkları gelir düzeyleri ve aile tipleri ile AIŞFÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir (p<0,05). TCAÖ toplam puan ortalamaları ile AIŞFÖ toplam ve AIŞFÖ'ye ait "Aile İçi Şiddetin Tanımlanması", "Aile İçi Şiddetin Kabul edilmesi" ve "Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi" alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur (p<0,001).**SONUÇ:** Kadınların olumlu toplumsal cinsiyet algıları arttıkça, aile içi şiddete yönelik farkındalıkları artış göstermektedir. Ayrıca üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip ve bekar kadınların toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu, gelirlerini giderlerine denk ve fazla olarak algılayan, herhangi bir işte çalışan ve çekirdek aileye sahip olan kadınların da aile içi şiddet farkındalığı ölçeği toplam puan ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.**Anahtar Kelimeler:** Kadın, Farkındalık, Toplumsal Cinsiyet, Aile İçi Şiddet**ABSTRACT****AIM:** This research was conducted to determine the relationship between women's perception of gender and their awareness of domestic violence.**MATERIAL AND METHOD:** The sample of this cross-sectional study consisted of 586 women who participated through social media between the dates of April and June 2022. Data of the study was collected by utilizing the "Personal Information Form", "Perception of Gender Scale (PGS)" and "Domestic Violence Awareness Scale (DVAS)". Descriptive statistics, independent samples t-test, ANOVA, Pearson correlation test, and multiple linear regression analysis were used in the statistical analysis of the data.**RESULTS:** The total mean score of the participants from the PGS was 108.62±13.70, and the total mean score they got from the DVAS was 55.36±6.77. A statistically significant difference was found between the educational levels and marital statuses of the participants and their PGS total mean score (p<0.05; p<0.001). In addition, a statistically significant difference was found between the educational levels, employment statuses, perceived income levels, and family types of the participants and their DVAS total mean score (p<0.05). A positive and statistically weak correlation was found between the PGS total mean score and the total DVAS and the DVAS's subscales of "Defining Domestic Violence", "Acceptance of Domestic Violence" and "Normalization of Domestic Violence" (p<0.001).**CONCLUSION:** As women's positive gender perceptions increase, their awareness of domestic violence increases. In addition, the PGS total mean scores of single women with a university or higher education level is higher than the others; the DVAS total mean scores of the participants who perceive their income as equal to and more than their expenses, who are employed, and who have a nuclear family are determined to be higher than the others.**Keywords:** Women, Awareness, Gender, Domestic Violence¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Çankırı, Türkiye²Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Amasya, Türkiye

Makale geliş tarihi / Submitted: Eylül 2022 / September 2022

Sorumlu Yazar / Corresponding Author:**Nilay GÖKBULUT**Adres: Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Fatih Mahallesi Uluyazı Kampüsü Merkezi Derslik B Blok Çankırı, Türkiye
Tel: +90 376 213 1702

E-posta: ngokbulut@karatekin.edu.tr

Makale kabul tarihi / Accepted: Mayıs 2023 / May 2023

Yazar Bilgileri / Author Information:

Emine İbici AKÇA: ORCID: 0000-0001-5432-2951, emineibici@gmail.com

Ebru CERAN: ORCID: 0000-0002-5571-6159, ebruyldm0405@gmail.com

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet (gender), kadın ve erkek olarak içinde bulunduğumuz toplumun bizi nasıl gördüğü, algıladığı ve nasıl davranmamızı beklediğiyle ilgili zamana, kültüre ve ailelerin özelliklerine göre değişebilen önemli bir kavramdır.^{1,2} Toplumsal cinsiyet algısı, toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkan ve şekillenirken aile ve diğer toplumsal kurumların etkisi altında olan bir kavramdır.³ Bireyler kadın ve erkeğe ait olduğu düşünülen rolleri öğrenir ve farkında olmadan toplumun beklentisine yönelik davranmaya başlar.^{4,5} Kadın, erkek egemen zihniyet ve geleneksel değerler içerisinde eşitsizliğe uğrayarak pasif, bir sorun ya da sıkıntı karşısında sessiz kalan, eşi ve/veya diğer aile üyelerinin isteklerini sorgulamadan yerine getirerek bir kalıp içerisinde girerken, erkek daha rahat, agresif ve daha atılgan davranışlar gösterebilme özgürlüğü içerisinde.^{3,6,7} Toplumsal cinsiyet algısı ve buna bağlı ortaya çıkan toplumsal cinsiyet ayrımcılığı karşısında kadınlar, kaynaklardan, ekonomik, sosyal ve yasal haklar gibi eşit haklardan hem daha az yararlanır hem de yaşam hakkı, eğitim, çalışma yaşamı gibi alanlarda erkeklere göre eşitlikçi olmayan bir tutumla karşılaşır.⁷ Literatürde konuyla ilgili yapılan çalışmaların incelediğimizde, Öngen ve Ayaç çalışmasında kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla, kadın ve erkeğin toplum içinde eşitlikçi role sahip olduğu yönünde bir tutuma sahip olduklarını, erkeklerin ise daha gelenekçi bir tutum içerisinde olduklarını bildirmişler.⁸ Saraceno ve Keck çocuk sahibi olan kadınların, aynı yaşta ki çocuk sahibi olmayan kadınlarla göre istihdam oranının düşük olduğunu saptamıştır. Yine Kul Uçtu ve Karahan Üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamalarının kadınlarda erkeklere göre daha yüksek olduğunu ve toplumsal cinsiyet algısı puanları yükseldikçe, şiddet eğiliminin azaldığını belirtmiştir.⁹

Şiddet insan hayatını olumsuz etkiler ve aile içerisinde meydana geldiği zaman aile üyelerinin yaşam kalitesini azaltır. Aile içi şiddet, aile içerisinde bir bireyin diğer aile üyelerine fiziksel, duygusal veya psikolojik olarak uyguladığı şiddeti ifade eder. Şiddetin ortaya çıkmasına farklı durumlar neden olabilir ve aile içi şiddete biyolojik, psikolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik birçok faktör sebep olur.¹⁰ Aile içi şiddet kadınları etkileyerek birçok fiziksel ve psikolojik rahatsızlıklara neden olur.¹¹ Bu sorunlar arasında cinsel yolla bulaşan hastalıklar, travma sonrası stres bozukluğu, depresyon, intihar, sakatlıklar, anksiyete, ilaç-alkol bağımlılığı gibi fiziksel ve ruhsal sorunlar yer almaktadır.^{12,13} Şiddetle birlikte kadınların genel sağlık durumları kötüye giderek yaşam kaliteleri düşmekte ve sağlık hizmetine başvurma oranları artış göstermektedir.¹³ Kadına yönelik şiddetin özellikle partner şiddeti ve cinsel şiddetin, önemli bir halk sağlığı sorunu ve kadının insan haklarının ihlali olduğu belirtilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), dünya çapında yaklaşık üç kadından birinin (%30) yaşamları boyunca fiziksel ve/veya cinsel eş şiddetine ya da eş dışı cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmektedir.¹⁴ Avrupa Birliği (AB) temel haklar ajansı 2012'de gerçekleştirdiği AB çapında kadına yönelik şiddet araştırmasında, AB'deki yaklaşık her üç kadından birinin (%33) 15 yaşından beri yaşamları boyunca kadına yönelik şiddet mağduru olduğunu belirtmiştir.¹⁵ Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması raporunda, Türkiye genelindeki kadınların %36'sının fiziksel, %44'ünün duygusal, %12'sinin cinsel şiddete maruz kaldığı bildirilmiştir.¹⁶ Literatürü incelediğimizde, Naçar ve ark. yaptıkları çalışmada, kadınların %49,9'unun aile içi şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir.¹⁷ Efe ve Ayaz yaptığı çalışmada, kadınların %88,1'inin şiddeti fiziksel olarak tanımladığını, %28,6'sının yaşadığı şiddetin nedenini erkeklerin sözünü dinlememe olarak belirttiğini ve %43,2'sinin eşe ihanet durumunda şiddeti haklı gördüklerini bildirmiştir.¹² Ayrıca öğrenim ve gelir düzeyi düşük olan kadınların daha çok aile içi şiddete maruz kaldıklarını,^{12,18} ve depresyon belirtilerinin aile içi şiddete maruz kalan kadınlarda önemli derecede yüksek olduğunu bildiren çalışmalar da mevcuttur.^{19,20,21}

Geleneksel değer yapısı ile ataerkil yapı, kadın ve erkek arasındaki toplumsal cinsiyet algısında farklılıkların ortaya çıkmasına neden olabilir ve ortaya çıkan bu farklılık, erkeğin çatışma yaratan durumlarda şiddete başvurmasını normalleştirir.⁷ Kadınların aile içi şiddete bakış açılarının ve şiddetin sorun olduğunun farkında olma durumlarının belirlenmesi, var olan ya da olası sorunların belirlenerek çözüme ulaştırılmasında yol gösterici olabilir.¹² Bu çalışmada elde ettiğimiz sonuçların kadınların aile içi şiddet farkındalığının belirlenmesinde toplumsal cinsiyet algısının önemine dikkat çekerek aile içi şiddeti tanılama ve önlemede topluma rehberlik eden sağlık profesyonelleri ve araştırmacılara katkı sağlaması hedeflenmektedir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma soruları

- 1- Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı nasıldır?
- 2- Kadınlarda aile içi şiddet farkındalığı nasıldır?
- 3- Toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığı arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın Amacı ve Tipi

Kesitsel tipte olan bu araştırma kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma Nisan – Haziran 2022 tarihleri arasında sosyal medya aracılığıyla web tabanlı çevrimiçi bir anket kullanılarak yürütülmüştür. Google Forms (Mountain View, CA, Google LLC, ABD) platformu aracılığıyla hazırlanan anketin bağlantısı, sosyal medyada yer alan kadın grupları ile paylaşılmıştır. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında OpenEpi, versiyon 3, genel kullanıma açık istatistik yazılımı kullanılmıştır.²² Power analizi yapıldığından örneklem büyüklüğü %5 yanılma düzeyi, %95 güven aralığında ve %80 güç ile en az 384 olarak hesaplanmış olup çevrimiçi yürütülen araştırmaların veri kayıpları göz önünde bulundurularak araştırmaya alınma kriterlerine uyan 586 kadın ile araştırma tamamlanmıştır. Örneklem sayısına ulaşabilmek için örnekleme yöntemlerinden biri olan kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kadınlara sosyal medya (Facebook, Messenger, Instagram, WhatsApp gibi) aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırmaya 18 yaş ve üzerinde olan, akıllı telefon kullanan, internet bağlantısına sahip olan ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden kadınlar dahil edilmiştir.

Veri Toplama Form ve Araçları

Veriler "Kişisel Bilgi Formu", "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)" ve "Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği (AİŞFÖ)" ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kadınların sosyo-demografik (yaş, eş yaşı, eğitim düzeyi, çalışma durumu vb.) ve şiddete ilişkin bilgilerinin (şiddete maruz kalıp kalmadıkları, maruz kaldıysa ne tür bir şiddet yaşadıkları vb.) belirlenmesi amacı ile araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen 13 sorudan oluşan bir formdur.^{6,23,24,25,26}

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)

Altınova ve Duyan tarafından geliştirilen TCAÖ, 25 maddeden oluşmaktadır.²⁷ Ölçek beşli likert tipindedir. Katılımcılardan maddelere "tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) olmak üzere beş derecede görüş bildirmeleri istenmektedir. 15'i olumsuz olan (2, 4, 6, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24 ve 25.) maddeler tersten hesaplanmaktadır. Buna göre ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 ve en yüksek puan 125 olup yüksek olan puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının 0.87 olduğu bildirilmiştir.²⁷ Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur.

Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği (AİŞFÖ)

Özyürek ve Kurnaz tarafından geçerlilik ve güvenilirliği yapılan AİŞFÖ, aile içi şiddetin tanımlanması (1-5. Maddeler), aile içi şiddetin sonuçları (6-10. Maddeler), aile içi şiddetin kabullenilmesi (11-15. Maddeler) ve aile içi şiddetin normalleştirilmesi (16-20. Maddeler) alt boyutları olan toplamda 20 maddeden oluşan bir ölçektir. 28 Ölçme aracında üçlü derecelendirilerek (1=Katılmıyorum, 2=Kısmen Katılıyorum, 3=Katılıyorum) puanlanan ve aile içi şiddetle ilgili farkındalığı ölçen ifadeler yer almaktadır. Buna göre ölçeğin her maddesinden en fazla üç en az da bir puan elde edilebilmektedir. Ölçek içerisinde yer alan 11-20. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçeğin tamamından elde edilen yüksek puanlar, kişilerin aile içi şiddeti yorumlamada bilimsel ve hukuki alanlarda beklenen tutum ve davranışlara uyumlu düşüncelerinin olduğu, aile içi şiddete yönelik duyarlılığının yüksek düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının 0.85 olduğu bildirilmiştir.²⁸ Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Online anketin başlangıç sayfasında araştırma hakkında bilgi ve çalışmaya katılma onam formu yer aldı. Araştırmaya katılmayı onaylayan ve araştırmaya alınma kriterlerini karşılayan kadınlar çalışmaya alınmıştır. Anket katılan kadınların yalnızca tek yanıt verebilmeleri sağlanmıştır.

Veri Analizi

Verilerin kodlanması ve değerlendirilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows istatistik paket programı kullanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov Smirnov testi ile belirlenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. İstatistiksel değerlendirmede; tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde dağılımları, ortalama, standart sapma), bağımsız gruplarda t testi, Anova testi ve pearson korelasyon testleri kullanılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı problemi saptanmamıştır (VIF (Varyans Şişme Değerleri) <10). Sonuçlar %95'lik güven aralığında, istatistiksel anlamlılık p<0.05 olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için İnönü Üniversitesi Sağlık Bilim-

leri Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan onay alınmıştır (Karar No: 2022/3408). Bununla birlikte araştırma ile ilgili kadınlar bilgilendirilmiş ve katılım için gönüllü olanlar Google Forms uygulaması üzerinden gönüllü olduklarını bildirdikten sonra araştırmaya dahil edilmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların %87,2'sinin eğitim düzeyinin üniversite ve üzeri olduğu, %75,3'ünün çalışmadığı, %76,6'sının bekar olduğu, %61,6'sının gelirini giderine denk olarak algıladığı, %82,1'inin çekirdek aileye sahip olduğu, %66,6'sının ilde yaşadığı ve %24,7'sinin şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1'de katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ile TCAÖ ve AİŞFÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Katılımcıların eğitim düzeyleri ve medeni durumları ile TCAÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$; $p<0,001$). Ayrıca katılımcıların eğitim düzeyleri, çalışma durumları, algıladıkları gelir düzeyleri ve aile tipleri ile AİŞFÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip katılımcıların TCAÖ ve AİŞFÖ toplam puan ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bununla birlikte bekar olanların TCAÖ puan ortalamaları evli olanlara oranla daha yüksek saptanmıştır ($p<0,001$). Katılımcıların algıladıkları gelir düzeyleri ile AİŞFÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında gelirlerini giderlerinden az olarak algılayan katılımcıların AİŞFÖ toplam puan ortalamaları gelirlerini giderlerine denk ve gelirlerini giderden fazla olarak algılayan katılımcılara oranla daha düşük olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Ayrıca herhangi bir işte çalışan ve çekirdek aileye sahip olan katılımcıların AİŞFÖ toplam puan ortalamaları diğerlerine oranla daha yüksektir ($p<0,05$). Katılımcıların yaşadıkları yer ve şiddete maruziyet durumları ile TCAÖ ve AİŞFÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$) (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikler	n	%	TCAÖ $\bar{x}\pm SS$	Test ve p değeri	AİŞFÖ $\bar{x}\pm SS$	Test ve p değeri
Eğitim Düzeyi						
Lise ve altı	75	12.8	103.35±15.67	$t=-3.181$	53.28±7.82	$t=-2.515$
Üniversite ve üzeri	511	87.2	109.40±13.23	$p=0.002$	55.66±6.55	$p=0.014$
Çalışma Durumu						
Çalışıyor	145	24.7	108.15±12.39	$t=-0.479$	56.31±5.48	$t=2.224$
Çalışmıyor	441	75.3	108.78±14.11	$p=0.632$	55.04±7.12	$p=0.027$
Medeni Durum						
Evli	137	23.4	103.26±13.57	$t=-3.362$	55.27±6.21	$t=-0.178$
Bekar	449	76.6	110.26±13.33	$p=0.000$	55.38±6.94	$p=0.859$
Algılanan Gelir Düzeyi						
*Gelir giderden az	164	28.0	107.88±14.56		54.34±7.53	
*Gelir giderine denk	361	61.6	108.75±13.26	$F=0.517$ $p=0.596$	55.59±6.42	$F=3.225$ $p=0.040$
*Gelir giderden fazla	61	10.4	109.90±13.97		56.67±6.37	$a-b, a-c$
Aile Tipi						
Çekirdek	481	82.1	108.93±13.33	$t=1.137$	55.75±6.35	$t=2.566$
Geniş	105	17.9	107.25±13.25	$p=0.256$	53.56±8.22	$p=0.011$
Yaşadığı Yer						
İl	390	66.6	109.57±13.40	$F=2.773$	55.81±6.20	$F=2.681$
İlçe	145	24.7	106.72±14.48	$p=0.063$	54.55±7.00	$p=0.069$
Köy	51	8.7	106.82±13.22		54.17±9.54	
Şiddete Maruziyet Durumu						
Maruz kalan	145	24.7	110.11±12.95	$t=-1.507$	55.91±6.62	$t=-1.128$
Maruz kalmayan	441	75.3	108.14±13.92	$p=0.132$	55.17±6.81	$p=0.260$
Yaş ortalaması	25.12±8.64 (en küçük:15, en büyük:57)					

\bar{x} =Ortalama, SS=Standart Sapma, t =bağımsız gruplarda t testi, F =Anova testi,

TCAÖ=Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, AİŞFÖ= Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği.

Katılımcıların TCAÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 108,62±13,70'tir. Katılımcıların AİŞFÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 55,36±6,77 olup AİŞFÖ alt boyutlarından aldıkları toplam puan ortalamaları "Aile İçi Şiddetin Tanımlanması" alt boyutundan 14,20±1,83, "Aile İçi Şiddetin Sonuçları" alt boyutundan 14,45±1,59,

"Aile İçi Şiddetin Kabul edilmesi" alt boyutundan 13,01±2,72, "Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi" alt boyutundan 13,67±2,66'dır.

Tablo 2. Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımı

Ölçekler	$\bar{x}\pm SS$	Alınan En Düşük-	Almabilecek En	
		En Yüksek Değerler	Düşük ve En Yüksek Değerler	
TCAÖ Toplam	108.62±13.70	44-125	25-125	
AİŞFÖ Alt Boyutları	Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	14.20±1.83	5-15	5-15
	Aile İçi Şiddetin Sonuçları	14.45±1.59	5-15	5-15
	Aile İçi Şiddetin Kabul edilmesi	13.01±2.72	5-15	5-15
	Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	13.67±2.66	5-15	5-15
	AİŞFÖ Toplam	55.36±6.77	20-60	20-60

\bar{x} = Ortalama, SS=Standart Sapma, TCAÖ=Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği,

AİŞFÖ= Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği

Katılımcıların TCAÖ toplam puan ile AİŞFÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon incelenmiştir. Katılımcıların TCAÖ toplam puan ortalamaları ile AİŞFÖ toplam ve AİŞFÖ'ye ait "Aile İçi Şiddetin Tanımlanması", "Aile İçi Şiddetin Kabul edilmesi" ve "Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi" alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($p<0,001$). Bu sonuçlara göre katılımcıların TCAÖ toplam puan ortalamaları arttıkça AİŞFÖ toplam puan ortalamaları da artmaktadır. Başka bir deyişle katılımcıların olumlu toplumsal cinsiyet algıları arttıkça aile içi şiddete yönelik farkındalıkları da artmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların TCAÖ Toplam ile AİŞFÖ Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

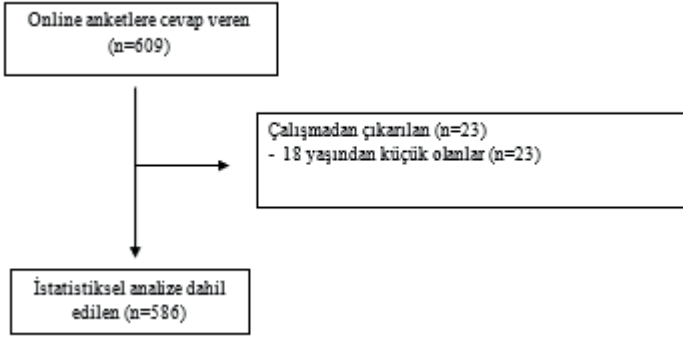
ÖLÇEKLER	TCAÖ Toplam	Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	Aile İçi Şiddetin Sonuçları	Aile İçi Şiddetin Kabul edilmesi	Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	AİŞFÖ Toplam
TCAÖ Toplam						
r	-	0.173	0.074	0.248	0.187	0.238
p	-	0.000	0.073	0.000	0.000	0.000
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması						
r	-	-	0.334	0.303	0.279	0.629
p	-	-	0.000	0.000	0.000	0.000
Aile İçi Şiddetin Sonuçları						
r	-	-	-	0.290	0.359	0.639
p	-	-	-	0.000	0.000	0.000
Aile İçi Şiddetin Kabul edilmesi						
r	-	-	-	-	0.750	0.849
p	-	-	-	-	0.000	0.000
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi						
r	-	-	-	-	-	0.856
p	-	-	-	-	-	0.000
AİŞFÖ Toplam						
r	-	-	-	-	-	-
p	-	-	-	-	-	-

r =pearson korelasyon testi TCAÖ=Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, AİŞFÖ= Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği

Bireylerin toplumsal cinsiyet algılarının hangi değişkenlerden etkilendiğini değerlendirmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon modeli yapılmıştır. Model analizlerinde model uyum iyiliği (F/p) değerlendirmesinde kurulan modelin anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,001$). Modele göre AİŞFÖ ve medeni durum değişkeninin bireylerde toplumsal cinsiyet algısının önemli belirleyicileri olduğu belirlenirken eğitim düzeyinin toplumsal cinsiyet algısını yordamada etkili olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlar yüksek aile içi şiddet farkındalığının ve bekar olmanın bireylerde olumlu toplumsal cinsiyet algısını artırma olasılığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ile ilişkili faktörlerin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	β_1	β_2	f testi	p ¹	Güven Aralığı		R ²	F testi	p ²
					Alt Sınır	Üst Sınır			
Sabit	75.974		16.644	0.000	67.009	84.939			
AİŞFÖ	0.464	0.230	5.812	0.000	0.308	0.621	0.101	22.927	0.000
Eğitim düzeyi	2.373	0.058	1.389	0.165	-0.982	5.728			
Medeni durumu	6.354	0.196	4.746	0.000	3.725	8.984			

TARTIŞMA

Önemli toplumsal bir sorun olan şiddetin erken dönemlerde tespiti, bireylerin hem fiziksel hem de ruhsal açıdan en az zarar görmesi, iyilik halinin sürdürülmesi ve sağlıklı bir toplum için gereklidir.⁷ Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma sonuçlarımıza göre kadınların olumlu toplumsal cinsiyet algıları arttıkça aile içi şiddete yönelik farkındalıklarının arttığı belirlenmiştir. Ayrıca kadınların toplumsal cinsiyet algılarını eğitim düzeyi ve medeni durumu, aile içi şiddet farkındalıklarını ise eğitim düzeyi, gelir düzeyi, çalışma durumu ve aile yapısının etkilediği saptanmıştır. Elde edilen sonuçlar toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığının birbirleri ile ilişkili olduğunu göstermekle birlikte kadınların toplumsal cinsiyet algısı ve aile içi şiddet farkındalığını olumsuz etkileyen faktörlere yönelik bilgi vermesi bakımından önemlidir.

Eğitim düzeyi arttıkça bireylerin daha açık fikirli olduğu ve içinde yaşadıkları toplumdan ve kültürden daha az etkilendikleri vurgulanmaktadır.²³ Ek olarak toplumsal cinsiyet rollerine çağdaş bir bakış açısı kazanmalarında özellikle üniversite düzeyinde eğitim almanın etkili olabileceği belirtilmektedir.²⁹ Araştırmamızda, üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip katılımcıların toplumsal cinsiyet algısı puanlarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Altıntaş ve Altınova toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada kadınların eğitim düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet algılarının daha olumlu olduğunu özellikle üniversite mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğunu belirtmiştir.³⁰ Benzer şekilde Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi 2022'de kadınların eğitim düzeyinin artmasıyla toplumsal cinsiyet algısının daha eşitlikçi olduğunu ortaya koymuştur.³¹ Ayrıca Esen ve ark. üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada katılımcıların toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamalarının oldukça yüksek olduğunu belirtmiştir.³² Elde edilen bulgular neticesinde eğitim seviyesindeki artışın toplumsal cinsiyet algısını arttırmada etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmamızda bekar olanların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalamaları evli olanlara oranla daha yüksek saptanmıştır. Uzun ve ark. toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rollerine eğitimin etkisini araştırdıkları çalışmada verilen eğitim öncesi bekar kadınların toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamalarının evli olanlara göre daha yüksek olduğunu³³, Aygün ve Sarıttaş çalışmalarında bekar katılımcıların, evli katılımcılara göre daha eşitlikçi (olumlu) toplumsal cinsiyet algısına sahip olduklarını belirtmiştir.³⁴ Araştırma sonuçlarımız literatürle paralellik göstermekle birlikte ev içi rol paylaşımı ve toplum yapısının olası etkileri düşünüldüğünde bekârların kadınlık ve erkeklik

algısına daha eşitlikçi bir bakış açısı geliştirdikleri söylenebilir.

Aile içi şiddet, her ne kadar tüm şiddet türlerinde olduğu gibi fiziksel boyuta indirgenmeye çalışılsa da birey üzerinde psikolojik, sosyolojik ve ekonomik yönden yıkıcı etkileri olan ve yıllardır devam eden toplumsal bir sorundur.^{35,36} Bireylerin kişilik özellikleri, toplumdaki statüsü, eğitim düzeyi gibi özelliklerinin şiddete göz yumma veya çözüm üretme seçenekleri üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.³⁷ Araştırmamızda üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Owusu ve Agbemafle Gana'da kadına yönelik aile içi şiddetin belirleyicilerini araştırdıkları çalışmada orta öğretimden daha yüksek eğitim düzeyine sahip kadınların aile içi şiddet yaşama olasılığının %55 daha az olduğunu saptamıştır.³⁸ Uyaroğlu ve ark. yaptıkları çalışmada, eğitim düzeyi yüksek olanların aile içi şiddet farkındalık puan ortalamalarının yüksek olduğunu³⁹, Altıntop ve Adana evli çiftlerde eğitim düzeyleri düştükçe aile içi şiddete yönelik olumsuz tutumların arttığını⁴⁰ ve Naçar ve ark. sekiz yıl ve altında eğitim gören kadınların şiddeti daha fazla oranda haklı gördüklerini bildirmiştir.¹⁷ Bu noktada eğitimin bireylerin şiddete ilişkin farkındalıklarında ve şiddeti normalleştirmelerinde etkili olduğu söylenebilir. Araştırmamızda gelirleri giderlerinden az olanların aile içi şiddet farkındalığının gelirleri giderlerine denk ve gelirleri giderlerinden fazla olanlardan daha düşük olduğu saptanmıştır. Uyaroğlu ve ark. çalışmalarında bireylerin ekonomik iyilik halleri arttıkça şiddete ilişkin farkındalıklarının arttığını bildirmiştir.³⁹ Benzer şekilde Hussain ve ark. yaptıkları çalışmada yoksul kadınların aile içi şiddete daha fazla maruz kaldıklarını belirtmiştir.⁴¹ Bu sonuçlar bizim çalışmamız ile benzerlik gösterse de Güzel ve Camadan çalışmalarında ailesinin ekonomik durumu düşük düzeyde olan üniversite öğrencilerinin yüksek düzeyde olanlara oranla aile içi şiddet farkındalığının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.³⁵ Literatürde yapılan çalışma bulguları arasında farklılık olmasına rağmen gelir düzeyinin aile içi şiddet farkındalığı üzerinde etkili bir değişken olduğunu söylemek mümkündür.

Dünyada milyonlarca kadının hem toplumda hem de aile içerisinde, şiddete uğradığı bilinmektedir. Fakat örf adetler, kadının statüsünün düşük olması ve ekonomik özgürlüğünün olmaması gibi nedenlerle şiddet çoğu zaman gizli tutulmaktadır.⁴² Araştırmamızda çalışan kadınların aile içi şiddet farkındalığı yüksek bulunmuştur. Literatürde çalışma durumuna göre aile içi şiddet farkındalığının değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte Melih Şahin ve ark. yaptıkları çalışmada eşlerinden ekonomik şiddet gördüğünü söyleyen kadınların anlamlı bir bölümünün görmeyenlere oranla çalışmayan kadınlar olduğunu bildirmiştir.⁴² Araştırmamızda çekirdek aile yapısına sahip olan katılımcıların aile içi şiddet farkındalığı daha yüksek olarak saptanmıştır. Benzer şekilde Uyaroğlu ve ark. çalışmasında çekirdek ailede yaşayanların aile içi şiddet farkındalığı puan ortalamalarının geniş ailede yaşayanlara göre daha yüksek olduğunu bildirmiştir.³⁹ Bu sonuçlar doğrultusunda geniş aile yapısında gelenek ve göreneklerin etkilerinin bireyler üzerinde daha yaygın olduğu ve bu geleneklere paralel olarak şiddete ilişkin istenmeyen inançların daha kolay geliştiği düşünülebilir.

Toplumun aile içi şiddeti, ailenin kendi içinde çözmesi gereken bir sorun olarak değerlendirerek görmezden gelmesinde toplumsal cinsiyet algısı oldukça etkili bir faktördür. Ayrıca kadınların maruz kaldığı şiddeti normalleştirerek yaşadığı utanç duygusu ve suçlanma endişesi şiddet konusunda yardım aramasını engellemektedir.³ Araştırmamızda katılımcıların olumlu toplumsal cinsiyet algıları arttıkça aile içi şiddete yönelik farkındalıkları artış göstermiştir. Ayrıca yapılan çoklu doğrusal regresyon modelinde aile içi şiddet farkındalığının ve medeni durum değişkeninin bireylerde toplumsal cinsiyet algısının önemli belirleyicileri olduğu belirlenmiş olup yüksek aile içi şiddet farkındalığının ve bekar olmanın bireylerde olumlu toplumsal cinsiyet algısını arttırdığı saptanmıştır. Literatürde doğrudan toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığının değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte Kul Uçtu ve Karahan çalışmasında sağlık yüksekokulu öğrencilerinin olumlu toplumsal cinsiyet algısının artması ile kadına yönelik şiddet eğiliminde azalma olduğunu belirtmiştir.⁷ Yine geleneksel toplumsal cinsiyetçi yapının (erkeklerin karar vermede son sözü söylemesi, kadınların daha pasif olması gibi), erkek partner şiddetine maruz kalma ile ilişkili olduğunu bildiren çalışmalar bulunmaktadır.^{43,44} Bu sonuçların, toplumsal cinsiyet algısının aile içi şiddet farkındalığını pozitif olarak etkilediği düşüncesini doğrular nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Sınırlılığı

Çevrimiçi yürütülen bu araştırma kişinin doğrulanamaması gibi riskler barındırmaktadır. Ayrıca akıllı telefonu veya internet bağlantısı olmayan kadınların araştırmaya katılamamaları da araştırmanın sınırlılıkları arasındadır. Dolayısıyla araştırma sonuçları sadece bu gruba sınırlı olup tüm kadınlara genellenemez. Bununla birlikte, bu çalışma toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığı arasında önemli ilişkilere dair sağlam kanıtlar sunmaktadır.

SONUÇ

Araştırmada, kadınların olumlu toplumsal cinsiyet algıları arttıkça aile içi şiddete yönelik farkındalıkları artış göstermiştir. Ayrıca üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip ve bekar kadınların toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu, gelirlerini giderlerine denk ve fazla olarak algılayan, herhangi bir işte çalışan ve çekirdek aileye sahip olan katılımcıların da aile içi şiddet farkındalığı ölçeği toplam puan ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda regresyon analizi sonucu aile içi şiddet farkındalığının ve medeni durum değişkeninin bireylerde toplumsal cinsiyet algısının önemli belirleyicileri olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda farklı örneklem gruplarında da insan yaşantısı üzerinde birçok olumsuz etkisi olan şiddet kavramı ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkinin araştırılması, bu ilişkiyi ortaya çıkaracak nitelikli çalışmaların planlanarak özellikle geleceğin toplumsal yapısını kuracak olan gençlerin konuyla ilgili bilinç ve farkındalık düzeylerinin artırılması önerilmektedir.

Teşekkür: Yazarlar herhangi bir finansal çıkar ya da çıkar çatışması bildirmemektedir. Finansman kuruluşlarının çalışmanın tasarımı, verilerin toplanmasında ve analizinde, yayınlama kararında veya makalenin hazırlanmasında hiçbir rolü yoktur. Çalışmanın İngilizce özet metni aşamasında değerlendirmesini yapan Vasif KARAGÜCÜK' e teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- 1)Best Deborah L, Angelica R Puzio. Gender and Culture. in: Matsumoto D, Hwang HC; eds. The Handbook of Culture and Psychology, 2nd ed. New York: online edn, Oxford Academic; 2019.p235-460. doi:10.1093/oso/9780190679743.003.0009, Erişim tarihi 28.03.2023. (Accessed March 28,2023.).
- 2)Lambert K. Sexe, genre, éthique [Sex, gender, ethics]. Med Sci (Paris). 2019;35(6-7):565-70. doi:10.1051/medsci/2019097.
- 3)Sönmez DZ. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin belirlenmesi (Çankırı Karatekin Üniversitesi Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu örneği). Eurasian JHS. 2021; 4(3): 179-89.
- 4)Şeker A. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin irrasyonelliği ve kamusal alandaki yansımaları. Curr Res Soc Sci. 2020; 6(2): 92-102. doi:10.30613/creosoc.651457.
- 5)Maierà E, Pagnotta FP. Gender Identity in the Contemporary Age: It Is Often a Suffered Conquest. Psychiatr Danub. 2022;34(Suppl 8):50-5.
- 6)Uysal MT, Eren GT, Şimşek E. Toplumsalın doğallaştırılması: Erken evliliklerde toplumsal cinsiyet algısı. SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2019; 47:196-220. doi:10.35237/sufesosbil.569738.
- 7)Kul Uçtu A, Karahan N. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 2016; 5(8): 2882-905. doi:10.15869/itobiad.267086.
- 8)Öngen B, Aytaç S. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. Istanbul Journal of Sociological Studies. 2013; 48:1-18.
- 9)Saraceno C, Keck W. Towards an integrated approach for the analysis of gender equity in policies supporting paid work and care responsibilities. Demographic Research. 2011; 25(11): 371-406.
- 10)Deleş B, Kaytez N. Çocuk gelişimci adaylarının aile içi şiddet ve çocuk haklarına ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi. İğdir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2021;10 (26): 325-47.
- 11)Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, et al. World report on violence and health. Geneva, World Health Organization, 2002. Available at: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf. Erişim tarihi 25.08.2022. (Accessed August 25,2022.)
- 12)Efe ŞY, Ayaz S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2010; 11(1), 23-9.
- 13)Campbell JC. Health consequences of intimate partner violence. Lancet. 2002; 359 (9314):1331-6. doi:10.1016/S0140-6736(02)08336-8.

14)World Health Organization (2021). Available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>. Erişim tarihi 29.03.2023. (Accessed March 29,2023.)

15)European Union Agency for Fundamental Rights. Violence against women: an EU-wide survey Main results. Luxembourg: Publications Office of the European Union; 2014, 1-200. Available at: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf. Erişim tarihi 29.03.2023. (Accessed March 29,2023.)

16)Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. Özet rapor, 2014, Ankara.

17)Naçar M, Baykan Z, Poyrazoğlu S, ve ark. Kayseri ilinde iki sağlık ocağı bölgesinde kadına yönelik aile içi şiddet. TAF Preventive Medicine Bulletin. 2009; 8(2): 131-8.

18)Akalin A, Arıkan Ç. 15-49 yaş grubu kadınlarda aile içi şiddet sıklığı ve şiddetin depresyona etkisi. GÜSB. 2017; 6(2): 1 - 10.

19)Malik M, Munir N, Ghani MU, et al. Domestic violence and its relationship with depression, anxiety and quality of life: A hidden dilemma of Pakistani women. Pak J Med Sci. 2021;37(1):191-4. doi:10.12669/pjms.37.1.2893.

20)Lagdon S, Armour C, Stringer M. Adult experience of mental health outcomes as a result of intimate partner violence victimisation: a systematic review. Eur J Psychotraumatol. 2014; 5: 24794. doi:10.3402/ejpt.v5.24794

21)Oram S, Trevillion K, Feder G, et al. Prevalence of experiences of domestic violence among psychiatric patients: systematic review. Br J Psychiatry. 2013; 202: 94-9. doi:10.1192/bjp.bp.112.109934

22)Available at: <http://www.openepi.com> Sample Size for a Proportion or Descriptive Study. URL: <https://www.openepi.com/SampleSize/SSPropor.htm>. Erişim tarihi 10.03.2022. (Accessed March 10,2022).

23)Kodan Çetinkaya S. Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Nesne. 2013; 1 (2), 21-43. doi:10.7816/nesne-01-02-02.

24)Fine SL, Kane JC, Murray SM, et al. The Role of Violence Acceptance and Inequitable Gender Norms in Intimate Partner Violence Severity Among Couples in Zambia. J Interpers Violence. 2021;36(19-20):NP10744-NP10765. doi:10.1177/0886260519876722.

25)Duchesne S, Donnadieu AC, Chariot P, et al. Screening for domestic violence during pregnancy follow-up: evaluation of an intervention in an antenatal service. Arch Womens Ment Health. 2021;24(2):293-301. doi:10.1007/s00737-020-01058-4.

26)Hussain H, Hussain S, Zahra S, et al. Prevalence and risk factors of domestic violence and its impacts on women's mental health in Gilgit-Baltistan, Pakistan. Pak J Med Sci. 2020;36(4):627-31. doi:10.12669/pjms.36.4.1530.

27)Altınova H, Duyan V. Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenilirlik çalışması. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2013; 24 (2): 9-22. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tsh/issue/48480/61412>.

28)Özyürek A, Kurnaz FB. Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği: güvenilirlik ve geçerlik çalışması. Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi. 2019;9 (1):227-50. doi:10.23863/kalem.201.126.

29)Marks J, Bun LC, McHale SM. Family Patterns of Gender Role Attitudes. Sex Roles. 2009;61(3-4):221-34. doi:10.1007/s11199-009-9619-3.

30)Altuntaş O, Altınova HH. Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 2015; 10(6): 83-100. doi:10.7827/TurkishStudies.7674.

31)Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi (2022). Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması 2022. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi. Available at: <https://gender.khas.edu.tr/sites/gender.khas.edu.tr/files/inline-files/TTCKAA2022-5.pdf>. Erişim tarihi 15.08.2022. (Accessed August 15,2022).

32)Esen E, Soylu Y, Siyez DM, ve ark. Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2017;8(1), 46-63. doi:10.19160/5000197327.

33)Uzun Z, Erdem S, Güç K, ve ark. Toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rollerine eğitimin etkisi: Deneysel bir çalışma. İJHS. 2017; 14(1):678-93. doi:10.14687/jhs.v14i1.4354.

34)Aygün Ş, Sarıtaş A. Örgüt kültürü ve toplumsal cinsiyet algısı ilişkisi: Ankara ili kamu çalışanları örneği. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2021; 26 (1): 183-200.

35)Güzel B, Camadan F. Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddet farkındalığının açıklanmasında aktif yurttaşlık öz-yeterlik algısı ve çe-

- şitli demografik değişkenlerin rolü. *İmgelem*. 2021; 5 (9): 479-505. doi:10.53791/imgelem.997515
- 36)Houseman B, Semien G. *Florida Domestic Violence*. In: StatPearls. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; November 26, 2022.
- 37)Wood EA, Wilson KE, Jacobs KD. Exploring the differences between men's and women's perceptions of gender-based violence in rural Tajikistan: a qualitative study. *BMC Womens Health*. 2021;21(1):91. doi:10.1186/s12905-021-01227-2.
- 38)Owusu Adjah ES, Agbemaflle I. Determinants of domestic violence against women in Ghana. *BMC Public Health*. 2016; 16: 368. doi:10.1186/s12889-016-3041-x.
- 39)Uyaroğlu AK, Lok N, Lok S. Evaluation of a sports center registered to individuals of domestic violence awareness. *Science, Movement and Health*. 2021; 21(1): 10- 14.
- 40)Altıntop Ö, Adana F. Yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. *GÜSBD*. 2019; 8(3): 268-76.
- 41)Hussain S, Usman M, Sabir M, et al. Prevalence of spousal violence and associated risk factors: facts from Pakistan demographics and health survey 2012–13. *J Fam Violence*. 2017; 32(7): 711- 9. doi:10.1007/s10896-017-9915-6.
- 42)Melih Şahin E, Yetim D, Güleç Öyekçin D. Edirne'de kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların şiddete karşı tutumları. *Cumhuriyet Tıp Derg*. 2012; 34: 23-32. doi:10.7197/1305-0028.940
- 43)Reyes HL, Foshee VA, Niolon PH, Reidy DE, Hall JE. Gender Role Attitudes and Male Adolescent Dating Violence Perpetration: Normative Beliefs as Moderators. *J Youth Adolesc*. 2016;45(2):350-360. doi:10.1007/s10964-015-0278-0.
- 44)Tharp AT, DeGue S, Valle LA, Brookmeyer KA, Massetti GM, Matjasko JL. A systematic qualitative review of risk and protective factors for sexual violence perpetration. *Trauma Violence Abuse*. 2013;14(2):133-67. doi:10.1177/1524838012470031.